

9257

1782, 29

ORDINARIUS
D. CAROLVS GODOFREDVS
DE WINCKLER

NUNC

PROCANCELLARIUS

SOLENNIA INAVGVRALIA CANDIDATI

FRIDERICI PRASSE

ADVOC. SAX.

A. D. XXIV. IANVAR. A. MDCCLXXXII.

IN AVDITORIO ICTORVM

CELEBRANDA INDICIT

IN EST
COROLLARIUM IVRIS CRIMINALIS
QVINTVM.

ORDINARIUS
D. CAROLVS GODFREYVS
DE WINGLER

1778

PROCANCELLARIUS

SOELENIA HANNOVERANA CANDIDATI

FREDERICI FRASSE

ADVOCATI

AD. XXIV JANUAR. A. MDCCCLXXIII.

IN AUDITORIO ICTORVM

OFFICINA ACADEMICA

1778

COROLLARIUM IVRIS CRIMINALIS
QVINTVM

COROLLARIUM QUINTVM *)

De crimine, aduersus constitutionem Saxonica[m] de rebus con-
creditis commisso, ad Mandatum de ea re
d. 17. Dec. 1767. promulgatum.

En singularem titulum delicti, cui peculiare nomen deesse
puramus. Etenim crimen residui et peculatus, de qui-
bus leges Iuliae extant v. ANTON. AVGVSTIN. de LL. Rom.
sub his vocibus, angustius est, et nonnisi ad pecunias publi-
cas, inprimis praesidibus prouinciarum ad erogandum datas
pertinebat; cum e contrario nomen germanicum *Vnterschlagung*
des anvertrauten guts aliquanto latius sit, et eorum etiam
crimen contineat, qui absque iurisiurandi religione alienas res,
creditas sibi, surripiunt, quod ad ipsa quoque deposita referri
potest, quemadmodum praesertim interpretes articulum CLXX.
legis criminalis Carolinae explicare solent, KRESSIVS ad h. l.
Pari modo nec furti nomen conuenit, vt mox videbimus. Hunc
vero nominis defectum tantum abest, vt ipsius criminis raritati
tribuendum putemus, vt potius nihil certius sit, quam hoc: nullis
in terris tam seueras ob eius frequentiam poenas in hoc delictum
constitutas esse, quam in Electoratu Saxoniae. Exstant vero in
primis quatuor leges huius rei causa latae: I.) Constitutio, quae
est in notissimo Constitutionum Saxonicarum corpore, d. XXI.
Aprilis anno 1572. ab electore Augusto, summo illo Saxonum
legis-

A 2

*) Corollarium primum et secundum vide in programme ad solennia
Doctoralia clar. Deutschlaenderi anno 1770. tertium vero et quartum
anno 1772. cum consult. Compas doctoris titulo ornaretur.

legislatore, *vid.* CAR. FERD. HOMMELII *diff. de legisl. Augusto*, promulgato, partis quartae vigesima prima, et vocatur in specie: *Churfürst Augusti constitution vom anvertrauten gute*, vel simpliciter *die constitution vom anvertrauten gute*; II.) eiusdem Augusti de eadem re constitutio d. 10. Oct. 1584; quae III.) vix post tres annos reperita est ab Electore Christiano, d. 26. Iun. 1587. IV.) noua Regis ac Electoris Friderici Augusti lex. d. 26. Sept. 1705. quae anterioribus quasi palmam praeripuit, et singulari nomine *die geschärfte constitution vom anvertrauten gute* appellatur. Eam denique confirmauit V.) simulque omnes cauillationes reprimere ac delinquentium subterfugia etertere studuit Mandatum Xauerii, Administratoris Electoralis, d. 17. Dec. 1767. promulgatum.

Distinguamus ante omnia hoc crimen a furto tum in vniuersum, tum ab eo, quod, etsi male, rerum concreditarum vocant, quamuis cum vtroque haud parum conueniat. Furtum non committitur nisi ablatione rei alienae, lucri causa, ex custodia aliena; sic enim hodie definitur debet, non vt vulgo fit ex iure Romano, contrectatio; *cf. Cl. PÜTTMANNI ius crim. §. 420. CARPZ. pr. crim. P. II. qv. 85. n. 12.* at res concreditae iam in manibus sunt surripientis, qui in eo praecipue peccat, quod eas domino non reddit. Sic, quando trituratores frumentum ex horreo surripiunt ac domum ferunt, nunquam solemus eos vt fures punire, sed arbitrarie, tanquam stellionatus reos, *CARPZ. pr. rer. crim. P. II. qv. 81. n. 43. seq. BOEHMER. ad h. l. Obsf. 3. HOMMEL Rbapf. Obsf. 29.* Si quis factor de dato sibi ad vestimentum conficiendum vel panno vel holo-ferico, aut molitor de frumento partem retineat, male quidem agunt, sed furtum non committunt, verum crimen, quamuis non rarius furto, lenius tamen censura; sic etiam fullones, aut quibus lintea purgandi causa dantur, et huius generis alii homines. Olim nec famuli nostri mercenarii facile

V

facile furtum committebant, nisi pecunias, vel res ex ipsis forte dominorum arcis auferrent, at, quando vestimenta, lintea, fragulas, edulia, instrumenta eius causa comparata, aut similes res sibi vel custodiae vel alius vsus causa creditas surriperent, furti non tenebantur, CARPZ. *Lib. c. P. II. qv. 82. n. 52. seq.* AY-
 RER. *diff. de furto domest.* quod tamen in Saxonia mutatum per *Const. El. 38. P. IV.* et Mandatum ao. 1710. aduersus fures et raptores datum. Quodsi vero omnes rerum alienae custodiae traditarum interceptiones sub hoc crimine comprehendere velimus, vereor, ne depositum quoque et malas tutorum administrationis eo referre debeamus. Est igitur id, de quo nunc dicimus, delictum, iuri criminali Saxonico proprium, et continetur subtractione ac in vsus proprios conuersione rerum vel pecuniarum fidei alicuius concreditarum, praeslito prius iuramento de hoc non faciendo. Ista enim iurisiurandi religio, quae ex praescripto Constitutionis intercedere debet, hoc delictum ab omnibus reliquis distinguit. Inprimis vero notandum, non omnem religiosam obligationem sub muneris vel negotii auspicia, in hoc delicto rem conficere, sed mentione simul huius Constitutionis, *der verpflichtung auf die Constitution vom anvertraueten gute* opus esse, hoc est, iurare debet: se concreditas sibi pecunias sub poenis in hac constitutione expressis non defraudaturum.

Videmus itaque hic duo delicta concurrere, furtum, sensu generali pro omni contrectatione rei alienae lucri causa, acceptum, deinde periurium. Poenam habet neque furti, neque periurii, sed peculiarem sibi que propriam, scilicet pro modo et summa factae defraudationis, si haec centum florenos misnicos attingit, capitalem, si quinquaginta, fustigationem, si vero ultra triginta, viginti, vel decem ascendit, perpetuum si minorem summam complectitur, decem quin-

A 3

queue annorum, carcerem, per verba constitutionis de anno 1705.

Hoc crimen committitur vel in re certa vel in pecunia, vtraque vel publica vel priuata. Non solum enim plerique eorum, qui aliquo munere publico, cum recipiendis expendisque pecuniis coniuncto, funguntur, iureiurando de euitanda perfidia obstringi solent, sed etiam vnicuique priuato, cui animus est res suas alii concedere, licet, hunc iurisiurandi religione ad abstinendum ab omni defraudatione eo magis commouere, quod hanc efficaciam habet, vt, quando concedentem sit defraudaturus, criminis, in rubrica huius scriptionis nominati reus fiat. Vnde quatuor priores leges Saxonicae supra memoratae, post varia publica munera enarrata, addunt: *ein jeglicher andrer, so zu einem ante und gewisser verrichtung, bey welchem er von unsern oder eines andern wegen -- -- einzunehmen, zu verwahren, oder zu administriren hat, et in lege recentissima: jeder andre, der fremdes geld und gut einzunehmen, zu verrechnen und zu verwalten verordnet werden soll, auf die gesebürfte constitution vom anvertrauten gute verpflichtet wird.* Neque adeo opus esse videtur, vt in officio aliquo sit vel publico vel priuato constitutus, verum cuiuscunque ab altero aliqua opera committitur, siue ad eam munere suo aut seruitio teneatur, siue eam voluntarie susceperit, iureiurando praestito, *durch verpflichtung auf die constitution vom anvertrauten gute*, criminis contra hanc perpetrati accusari poterit. Quapropter non dubium est, si quis velit vel rerum oeconomicarum suarum directorem, *Haushofmeister, Verwalter*, vel syluae praepositum, *Förster*, vel hortulanum adeo, vere dum aut coquam, aut si qui alii sunt huius generis homines, defraudationibus adsueti, iuramenti religione a fraudibus arcere, id vnicuique licere, vnde manifestum est, hoc delictum vel publicum

cum dici posse vel priuatum, pro persona eius, in quem committitur. Iusiurandum vero, quemadmodum iam vidimus, ad essentialia, vt dicunt, huius delicti omnino pertinet. Qui enim illo non obligatus defraudat, simpliciter defraudat, non autem defraudat aduersus istam constitutionem; quod innunt verba dictae legis de ao. 1705. *wer geld, korn, bolz, getreyde und anders einzunehmen hat, und deshalb in pflicht genommen.* De cetero hoc crimen plerumque ab administratoribus committitur, quippe qui tripliciter defraudare solent, vel alienas pecunias recipientes, et quod detractis vere expensis residuum manet, domino non tradentes, vel in rationibus minus inter accepta, vel denique in iisdem plus inter expensa, quam vere receptum aut expensum, conscribentes, quod vero in vtraque hac specie deest, ad vsus suos conuertentes, KRES S. ad *Nem. Carol. art. CLXX.* §. 3. Praeter hos vero etiam ii, qui alienas res non administrant, verum possident tantum, vtrisque recte in rationes illatis, huius criminis rei esse possunt, si v. g. frumentum trituranter aut dispensatores eleemosynarum, aut caedendis lignis, colligendis frugibus occupati, aliique eiusmodi homines de euitanda in negotiis suis defraudatione iurarunt.

Religio itaque iusiurandi, dum in hoc crimine necessario requiritur, disceptari solet, coram quonam iudice iurari debeat? Primo quidem non dubitamus, hanc rem ad voluntariam iurisdictionem referre, ita, vt quilibet iudex imploratus hanc iuramenti obligationem, *die verpflichtung* expedire queat. Cum enim nemo ad munus negotiumue suscipiendum, quocum receptio rerum pecuniarumue coniuncta sit, cogi queat, ita nec magis ad praestandum ea de causa sacramentum, vnde cum eo, in cuius securitatem obstringendus est, de ea re contrahit, adeoque volens adire iudicem et paciscenti secum iurare debet, quod fieri potest coram quocunque iudice, eo etiam, qui proprius

prius iurantis aut eius, cui iuratur. In ipso actu iurandi actuarii iurati nullo modo abesse possunt, quia nemini, nisi qui ad registraturas conficiendas iureiurando obstrictus sit, fides habenda, *Ord. proc. rec. ad tit. II. §. 5.* quapropter eiusmodi actum nec coram notario peragi posse censemus, nec coram solo praefecto, nisi forte et hic de registraturis recte conficiendis iuraverit. Vnde cum anno 1778. in praefectura Merseburgensi in hominem quendam, qui concreditarum sibi chartarum signatarum partem non minimam surripuerat, inquirendum esset, sic iudicaverunt Scabini Lipsienses: *Dass vor allen Dingen die eydesnotul, nach welcher I. H. W. als einnehmer der imposten vom stempelpapier, spielcharten und calendern von einer verreydeten Person benehlt der über sothane verpflichtung selbst gebaltene registratur zu denen acten zu bringen.* At vero de iudice ipso, coram quo iuramentum praestandum, dubitatio adhuc superest, saepiusque memini quaeri, anne is pecuniae concreditae defraudator, qui sacramento se constringi passus est, coram summo camerae electoralis vel steurae publicae collegio aliove principis reddituum senatu, aut vero coram subdelegatis ditorum reddituum curatoribus, vel quaestoribus, *dem oberpostamte, denen accis- und gleits-commissarien, inspectoren und einnehmern, ingleichen creys- und andern steuereinnehmern*, aliisque his similibus, ex constitutione de rebus concreditis teneatur? In cuius rei decisione id imprimis considerandum nobis videtur, vtrum is, de quo, an alterum recte iuramento oneraverit, quaeritur, aliqua iurisdictione gaudeat? Nam cui nulla est iurisdictionis actus exerceri possunt, si quidem *privatorum consensus iudicem non facit eum, qui nulli praeest iudicio, l. 3. C. de iuris. omn. iud.* Si quis igitur sit, qui ex nobis quaerat, sufficiatne iuramentum a fraudatore, sub auspiciis muneris coram supra

supra nominatis delegatis reddituum curatoribus aut quaestoribus praefectum, ei aliter respondere non possumus, quam, vix videri sufficere, quoniam illis viris aliqua iurisdictione attribui fere non possit. Nam quamuis penes praefecturas postarum Lipsiae, Dresdae, Budissini ac Lubbenae aliqua cognitio sit de rebus in cursu publico perditis, *Postordn. de a. 1713. §. 45.* quemadmodum et accisarum commissarii ac inspectores circa defraudationes vectigalium ac iniurias accisarum ministris illatas cognitionem habent, *Rescr. d. 25. Ian. 1723.* cum potestate immediate citandi, *Mand. d. 31. Mart. 1703.* praetereaque iis omnibus facultas concessa sit, inferiores ministros carceris poena coercendi, ope proximi praefecti ac rogato huius carceris *Rescr. d. 3. Oß. 1765.* tamen vix inde aliqua iuris dicundi potestas vel iurisdictione colligi posse videtur. Nam aliud est, a principe vni pluribusue curam atque inspectionem quorundam eius reddituum iniungi, aliud, iurisdictionem mandari, quod in dubio factum non putatur, cum iurisdictione sit particula maiestatis; quam nemo habet, nisi eam discrete a principe acceperit, *STRYCK. vsu. mod. L. II. t. 1. §. 6. et 27. ZIEGLER de iure maiest. L. I. c. 29. §. 11.* In regula iurisdictione non nisi iure magistratus competit, *l. 1. D. de off. ei. cui mand.* et ipsa quoque voluntaria iurisdictione iure magistratus exercetur, *MENCKEN Pand. L. II. t. 1. §. 2. STRYCK. vsu. mod. L. et t. eod. CARPZ. P. III. c. 3. def. 21.* ac nemo, qui iurisdictionem non habet, potest actum iurisdictionis exercere. Quid quod? leges Saxonicae discrete praecipunt, vt quando, cursus publici ministri iureiurando vel in vniuersum, vel in specie, sub comminatione constitutionis de rebus conceditis, obligandi veniant, id a praefectis Electoralibus, tum Lipsiensi, tum reliquis fieri debere, *Postordn. de a. 1713. §. 29. Rescr. d. 27. Oß. 1684. Verordn. d. 20. Mart. 1749. et 2. Inn. 1750.* secundum Rescripta

B

electo-

electoralia ibi allegata. Non ergo mirandum, si dicaſteria, quando de eiusmodi defraudatore capituli puniendo agitur, in modum, quo ſub initium ſuſcepti muneris vel negotii iureiurando obligabatur, tam ſollicite inquirent, cum ea obligatio, vt vidimus, ad formam huius criminis pertineat. Quid vero dicendum, cum ſacramenti formula recitata eſt in ſummo ipſius ferentiſſimi Electoris Regimine aut Camera etiam, vel alio reddituum publicorum ſenatu, conſcribente rem geſtam Secretario? Si, quae leges circa hanc iuramenti praeflationem praecipiant, inprimis vero ea, quae recentiſſimum Mandatum d. 17 Dec. 1767. iubet, omnia rite obſeruantur et peraguntur, nobis plura deſiderari non poſſe videntur, quamuis hinc inde in dicaſteriis aliam ſententiam praeualuiſſe non ignoramus. Etenim princeps fons eſt omnis iuriſdictionis, *STRYCK vſ. mod. L. II. t. 1. ſ. 6.* a quo in omnia iudicia promanat, *LYDOV. a PEGVERA dec. 36. no. 1.* quapropter non poteſt non ei iuriſdictione in eſſe, a quo omnes, quicumque eam optant, accipere debent, et mirum proſecto foret, eiusmodi religioſam promiſſionem coram omnibus iis fieri poſſe, quibus princeps iuriſdictionem conceſſit, coram ipſo vero principe non poſſe. Scio quidem eſſe, qui dubitationem a diſcrimine inter collegia iuſtitiae et reddituum repetendam cenſent. At vero non putamus, ſubditorum eſſe, in hanc interioreſ diuerſorum ſenatumum naturam, et data cuilibet ſeparata negotia inquirere. Potius ſingula collegia eiſdem ſunt principis, qui in vnoquoque regnat, et per vnumquodque imperat, inprimis quando nomen ac titulum eius gerunt, ac quod principi placet, legis habet vigorem, *L. 1. D. de princ. conſtit.* Qua de re temerarium videatur, ipſi, per quemnam ſenatum administratori ſuo iuramenti religionem imponere debeat, praecipere, cum potius conueniens ſit, id per eum fieri, cui mox rationes reddendae ſunt. Cui rei et
inde

inde aliquid roboris accrescere videtur, quod constat, cum ipsos praefectos, tum eorum actuarios in ipsa Camerae Collegio ad administrandam iustitiam iuramento confirmari, argumento haud leui, ab hac non omnia, quae ad iustitiam pertinent, abesse. Hinc, quicquid alii sentiant, nobis admodum probabile atque adeo certum videtur, quemlibet principis officialem recte ac legitime a quolibet eiusdem Collegio, siue iustitiae praesit siue fiscis, isto iuramento affici posse; hoc solo pro necessitate obseruando, vt Secretarius, vel quocunque alio nomine insigniatur, ipse ad res a se peractas rite conscribendas (ad regiftrandum appellat) iureiurando obstrictus sit; neque sufficere videtur, si iste Secretarius tantum de recipiendis sine fraude retribus, non etiam de eo, quod agitur, litteris mandando iurasset; quod tamen, vt in inferiorum iudiciorum actuariis, ac semper pro legalitate, sic etiam illic praesumendum putamus, nisi quaedam concurrant, quae huic praesumptioni obesse videantur.

Inter varia singularia, quae circa hoc crimen obueniunt, hoc etiam reperitur, quod legis ignorantia excusat, et peculiaris ratio, qua vt huic excusationi obuiam eatur, legislator voluit. Leges alias semper loqui praesumuntur, et nemo vllius criminis reus potest se a poena liberare dicendo, se legem, contra quam peccauit, ignorasse, *l. 11. §. ult. D. de his qui not. inf. l. 12. C. de iur. et fact. ignor. l. 9. C. d. legib. potius omnes subditi ad scientiam legum obligantur, l. 9. C. de legib. l. 12. C. de iur. et fact. ign.* ac omnes siue ciues et incolae, siue aduenae et hospites in iis, quae alicubi agunt, ex legibus ibi vigentibus iudicantur, *STRVV. S. I. C. Ex. II. §. 1. 2. ibique MÜLLER.* At in Mandato de 17 Dec. 1767. omnes ignorantiae excusationes diligenter praescribuntur, eoque consilio certae quaedam solennitates praescribuntur, quibus demum adhibitis reus se ignorantia tueri nequeat: *Wie nun die verpflichtung auf diese vorgeschriebene art erfolget, so soll derjenige, welcher wider diese constitution ein*
verbre-

*verbrechen begehret, mit dem vorwand, als ob ihn der Inbalt der geschärften constitution unbekandt gewesen, — — weiter nicht gebüret, noch im sprechen darauf gesehen werden. Quem admodum itaque, quod mox de legum ignorantia diximus, id tum exceptionem haber, si huius vel illius legis peculiaris aliquis modus praescriptus sit, quod v. c. obuenire solet in infanticidis, quos meminimus aliquando a poena ordinaria liberari, cum Mandatum de 14 Oct. 1744. in ipsarum domicilio non esset de suggestu sacro recitatum demonstrassent: sic et hic ad litteram omnia obseruanda sunt, quae legislator necessaria duxit in ipsa sacramenti praestatione fieri, eo consilio, vt iuranti durities poenae satis cognita fieret; quapropter iudices diligenter caueant, ne vnum horum omittant, ne alias in futura inquisitione reus non rite iurasse credatur. Sunt vero quaedam praestanda ante iuramentum, quaedam post iuramentum, quorum neutrum abesse potest. Placet istorum iudicum causa singula enarrare, I. ante iuramenti praestationem, debet (1) iuraturus Constitutio de rebus concreditis sub die 26 Sept. 1705. verbottenus praelegi, (2) praelegendum ipsi est Mandatum ad eius vltiorem expositionem d. 17 Dec. 1767. promulgatum; (3) quod ea praelectio facta sit, ipsi iurisiurandi formulae inferendum (4) in eadem formula res pecuniave, in qua recipienda vel expendenda fidem iurato promittit, die Einnahme, auf die er verpflichtet wird, denominanda est (5) iuraturi manibus exemplum dictarum ad no. 1 et 2. legum vel typis expressum vel descriptum tradendum, quod etiam ante ipsam iuramenti praestationem fieri oportet. Nunc sequitur II. ipsa formulae iurisiurandi recitatio, consuetis solennitatibus, qualem, ne et hic iudicibus locus errandi relinquatur, apponamus. Ich Christian Titius schwöhre zu gott dem allmächtigen, das, nachdem ich auf dem gute Tusculanum zum verwalter angenommen worden bin, ich in diesem meinem amte mich allenthalben gebührend ver-
bal.*

halten, (der mir dieserhalb erteilten instruction, so ich durchlesen und wohlverstanden, unverbrüchlich nachkommen) insonderheit mit denen einzunehmenden geldern, getreyde, fruchten und vidualien getreulich umgeben, und davon bey vermeidung der in der constitution vom anvertrauten gute vom 26 Sept. 1705. und deren erläuterungs-mandate vom 17 Dec. 1767. gesetzten strafe, als welche beyde landesgesetze mir anietzt, vor gerichte deutlich vorgelesen worden, nichts unterschlagen, veruntrauen noch in meinen nutzen verwenden will. So wahr mir gott helfe u. sein heiliges wort! tandem III. post iuramentum requiritur (1) vt registratura conficiatur de iureiurando praestito, (2) in ea simul mentio fiat, ei, qui iurauit, esse exemplum, vnum constitutionis sub die 26 Sept. 1705. alterum dicti Mandati sub die 17 Dec. 1767. traditum, (3) haec registratura ipsi, qui iurauit, praelegenda (4) in eadem, quod haec praelectio facta sit, annotandum, denique (5) eidem registraturae ab eo, qui iurauit, nisi litterarum imperitus sit, nomen suum subscribendum.

Interdum fit, vt huius criminis rei fiant, qui per multos iam annos, et diu ante promulgatum d. 17 Dec. 1767. Mandatum in officio aliquo, cum rationum redditione coniuncto, fuerunt, adeoque sic, vt praescriptum est in hac lege, atque operuatis iisdem solennitatibus sub initium muneris non potuerunt iureiurando obligari. De his nihil ibi disertis verbis dicitur, nisi quod §. vltima addatur, in inquisitionibus, demum post publicationem huius Mandati futuris, esse praecepta paragraphi I. 2. 3 et 4. reliqua vero etiam in iis, quae tempore publicationis iam coeptae erant, obseruanda. Quapropter distinguendum inter tempora, quibus eiusmodi vetusti administratoris defraudationes factae sunt. Quodsi igitur pecunias interuertit ante saepe dictum Mandatum, solummodo punitur ex Constitutione Augusti de anno 1705. si nempe sub muneris auspiciis iurandum cum mentione allegatae Constitutionis iurauerit

wenn er nur auf die constitution vom anvertrauten gute verpflichtet ist, non habita ratione recentioris legis, quamvis tempore inquisitionis iam publicatae; quippe quae ante promulgationem eum non obligabat, post publicationem, vt supra vidimus, omissis solemnitatibus ignorari poterat. Quod enim ad illud attinet, leges nisi *nominatim de praeterito tempore, et pendentibus negotiis caueant, tantummodo futuris certum est formam dare vt dicunt Impp. THEODOSIVS ET VALENTINIANVS l. 7. C. de legib. nec peccauit quicquam antiquitas*, vt ait IVSTINIANVS, quae *in scia legis praesentis pristinam secuta est observationem*. At vero, quod ad eas defraudationes pertinet, quae quidem simul in istam inquisitionem diuturni administratoris veniunt, sed ab eo demum post promulgationem Mandati de 17 Dec. 1767. perpetratae, earum causa, quantaecunque sint, nunquam poterit capite plecti, deficientibus solemnitatibus, in eodem Mandato ad declinandam ignorantiae exceptionem requisitis. Quapropter consulendum est singulis iudicibus, in primis vero praefectis, vt omnes eos, qui iam ante finem anni 1767. aliquod officium, vi cuius pecunias resue alienas accipere et expendere debeant, susceperunt quamuis iam sub initium eius praestito iuramento, nihilominus tamen denuo iurisiurandi vinculo, seruatis ex parte supra recensitis solemnitatibus, ligent, ne ipsis occasio relinquatur excipiendi, vel verustas muneris ad delinquendum profit, neue, vt veteranis militibus olim aliquod priuilegium poenarum datum erat, *l. 1. 3. D. de veteran.* sic et hodie idem sit veteranis defraudatoribus. Nec benefaciunt, qui ad euitandam forsitan iuramentorum multiplicationem in sola publicatione nouae legis persistunt, quamuis simul exemplar eiusdem tradatur, neque commemoratio praestiti iam olim iuramenti, *verueisung auf vorige pflicht*, sufficit, sed ipsa noua et repetita solenni recitatione iuramenti formulae opus est, cum, quod leges pro forma praecipiant, in eo aequipollens non sufficiat, BERTOCH.
promt.

promt. iur. hac voce. Haec, et quae antea de solennitatibus iurisiurandi ex recentiori Mandato diximus, haud parum illustrari possunt duabus sententiis anno 1771. ab Ordine nostro, ad interrogationem commissariorum electoralium Annaemontanensium, in causa aduersus duos accisarum receptores, qui inde a viginti ac pluribus annis hoc officio functi erant, pronunciatas; in quarum prima, ante ferendam de poena sententiam prius in sequentia inquirendum censuimus: *Dass vor allen dingen, ob und auf was weise beyderseits inquisiten nach publication des untern 17 Dec. 1767. wegen einschärfung und erläuterung der constitution vom anvertrauten gute ins Land ergangenen mandats, darauf nach der darinnen §. I. entbaltene vorschriift anderweit verpflichtet, und ob hierbey allenthalben die in angezogenem ersten §. angemerkte erfordernisse beobachtet worden, nachricht und die darüber gefertigte registraturen in originali oder beglaubter abschrift zu denen acten zu bringen.* Cum vero, transmissis iterum Actis ad Collegium nostrum videremus, ista non ita gesta, vti speraueramus, reo vtrique, quamuis satis magna defraudatione facta, non nisi poenam ergastuli in quatuor annos dictabamus, additis his rationibus: *Obwohl beyderseits inquisiten die ihnen beygemessene unterschlagung der anvertrauten accis-gelder und zwar in einer beträchtlichen menge unbezweyden eingerümet, dergestalt, dass M. allein 633 rthlr. 18 gl. B. aber 529. rthlr. 16 gl. veruntrauet, und der chursfürstl. casse entzogen zu haben, zugestanden.* — — *hiernächst das untern 17 Dec. 1767 zur erläuterung und einschärfung der constitution vom anvertrauten gute gnädigst ins land ergangene mandat denen inquisiten am 21 Jul. 1768 behörig publiciret, idem ein exemplar davon ausgeantwortet, und sie darauf ver- und angewiesen worden, beyde auch solches selbst bekannt; democh aber und dieweil in obangezogenen mandate §. I. ausdrücklich verordnet, dass künftighin demjenigen, welcher auf die constitution vom anvertrauten gute*

ver-

verpflichtet wird, vor wärklicher leistung nicht nur angeregte constitution vom 26 Sept. 1767. selbst, sondern auch v orderürrtes erläuterungs-mandat deutlich vorgelesen, auch in der eydenotul, daß solches geschehen, ausdrücklich erwähnet, nicht weniger, die einnahme und verwaltung, in ansehung deren er auf die constitution verwiesen wird, benennt werde, woraus folget, daß wenn inquisiten nach der schärfe angeregten mandats und der darinnen erwähnten constitution gerichtet werden sollen, eine anderweite verpflichtung darauf, und dabey eine pünktliche beobachtung aller oberzählter vorschristen geschehen sollen: wannenhero die alleinige publication oft bemerkten mandats und zustellung eines exemplars davon keines wegcs hinreichend, um die todesstrafe darauf zu richten, je mehr zu ende eben dieses gesetzcs, daß das, was §. 1. 2. 3. und 4. enthalten, hauptsächlich für das künftige im sprechen zu attendiren, vorgeschrieben; solchemnach alle von beyden inquisiten nach dem 17 Dec. 1767. verübten unterschleife selbigen zur lebensstrafe nicht anzurechnen, — vielmehr die rücksicht blos auf diejenigen zu nehmengewesen, welche in die zeit vor dem 17 Dec. 1767. fallen, hiervon aber wiederum zuförderst der mahlzofchen, und der neue impost von auswärtigen feilschaften abzuziehen, als auf deren einnahme sie nicht insbesondere verpflichtet, sondern blos auf vorige pflicht verwiesen worden, welches jedoch zur capitalität nicht hinreichend.

Plura adhuc dici possunt de hoc crimine ac forte propediem dicuntur. Nunc indicenda est solennitas summorum in iure honorum, qui candidato dignissimo,

FRIDERICO PRASSE

mox infant.

Natus est Misnae a. d. VIII. Kal. Aug. anno salutis redemptae MDCCCLIV, patre FRIDERICO GVILIELMO PRASSIO, Praefecturae Circuli Misnensis Inspectore, quem virum inter ceteros probum, cordatum et admodum honestum noui, matre CHRISTIANA ELISABETHA, natu HORNIA; quibus quidem optimis dilectissimisque parentibus, tantum

tantum se debere proficitur, quantum hominem homini debere fas fit. Usque ad annum aetatis decimumquintum domesticos habuit praecipuos; sed abhinc scholam, quae patriam ornat urbem, coepit frequentare provinciam, ibique HOERIO, GOTTLÉBERO, CLEEMANNO, MÜLLERO; SCHREGERO et KLIMMIO, per integrum quinquennium frequens auditor adsedit, usus simul institutione privata SCHREGERI, cuius tum in tradendis bonis literis industriam, tum in custodienda regendaque morum integritate diligentiam satis se laudare non possedit, laeturque sibi eodem tempore licuisse, ex ore SILCHMÜLLERI, nec minus Medicinae Doctoris mathematicas artes, et ex ore SILCHMÜLLERI, GAMETIO vero linguam Franco-Gallicam percipere. Anno aetatis vicesimo una cum fratre ADOLPHO GODOFREDO, praefecto iam Merseburgensi, Lipsiam commigravit, Rectore venerando PLAZIO in numerum Studiosorum receptus. Scholis philosophicis interfuit primum CRYSII post ZWANZIGERI, demum PLATNERI. Archaicologiam et antiquitates Romanas interpretatus est ipse ERNESTIVS. Ius naturae, Institutiones, Pandecten, Ius Germanicum aeque ac Canonicum, nec non rationem discendi docendique Iurisprudentiam audiuit iteratis vicibus ex SCHOTTO. Easdem institutiones, jus Criminale et principia processus docuit SEGERVS. Historiam, et patriam quidem et Imperii Rom. German. BOEHMIVS, uniuersalem et ecclesiasticam, vero, IO. AVG. ERNESTIVS, notitiam Saxoniae FRANCKIVS (enim tria nomina vix vno anno academia nostrae lugenda diu morte erepta) exposuit. Porro WOLLII scholis cum suggerenda diu Iurisprudentia tum examinandi ac disputandi interfuit. BIENERVS ius feudale et publicum Imp. Rom. Germ. SAMMETIVS publicum uniuersale, atque Legationis nec non Hermeneuticam iuris, BREVNINGIVS denique ius militare, Processum et Boehmeri de Actionibus libellum explanavit, dum Magnificus nunc FUNCKIVS Afrogensiam doceret. Sic quatuor fere annis et quod excurrit peractis et defensa sub Praesidio Bieneri dissertatione de Territoriis subalternis, superatogue apud Ordinem nostrum pro Candidatura et praxi examine, Dresdam se contulit, ibique potissimum causis forensibus perorandis coepit operam dare, qua quidem in re sibi admodum gratulatur, quod institutione et disciplina FLORIANI AVGVSTI REICHELII I. V. D. viri in omni diuinarum humanarumque rerum scientia longe exercitissimi, nusperque in prouocationum Senatuum cooptati, frui sibi licuerit.

C

Nunc

XVIII

Nunc ad altiora progressurus nos iterum adiit, rogauitque ut ipsi summos in iure honores tribueremus. Cui desiderio deesse nullo modo potuimus, postquam in solenni examine, quod rigorosum vocant, iuriscientiam suam et eruditionem denuo, si quis vnquam, satis et abunde probauit. Eius igitur rei causa die proximo mercurii hora II. post meridiana legem 2. Cod. *Quae sit longa consuetudo*, publice in auditorio nostro interpretabitur, mox sequenti die Iouis autem dissertationem inauguralem, quam Animaduersionem forensium specimen inscripsit, absque praeside defendet, quo facto Vir summe reuerendus et illustris FRIDERICVS GOTTLIEB ZOLLER, Eccles. Cathedr. Merseburg. Capitular. Curiae supr. Sax. Assess. Codicis P. P. O. Facultatis nostrae Senior et academiae Decemuir, in quem ego rite constitutus Procancellarius hoc munus detuli, Candidato semmos iurisperdentiae honores, cum omnibus iuribus ac privilegiis huic dignitati annexis, sola spe, in collegio nostro quondam assidendi, excepta, concedet, cumque Doctoris titulo solenniter ac more maiorum ornabit.

Cui solennitati si RECTOR ACAD. MAGNIF. CELSISSIMI PRINCIPES, ILLUSTRISSIMI COMITES, GRAVISSIMI VTRIVSQUE REIPUBLICAE PROCERES, GENEROSISSIMI denique AC NOBILISSIMI CIVES frequenter interesse, suaque praesentia splendorem addere velint, id quod maximopere et cum omni obseruantia rogo precorque, facient et rem Ordini nostro mihique gratissimam, et a Candidato summa diligentia demerendam. Scribam dominica II. post Fest. Epiphania anno MDCCLXXXII.

LIPSIAE, EX OFFICINA KLAUBARTHIA.

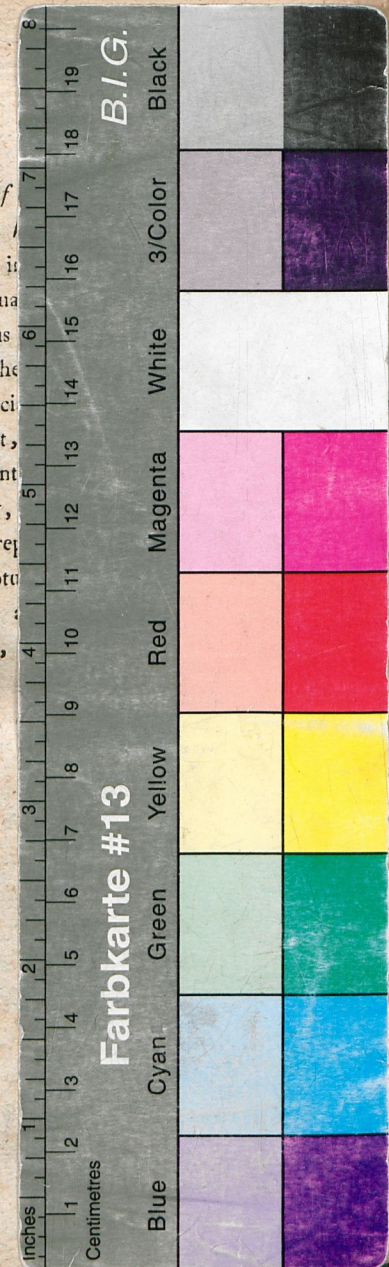
W 78

ULB Halle
005 361 494

3

9257

1782, 29

ORDINARIUS
D. CAROLVS GODOFREDVS
DE WINCKLER

N V N C

PROCANCELLARIVS

SOLENNIA INAUGVRALIA CANDIDATI

FRIDERICI PRASSE

ADVOC. SAX.

A. D. XXIV. IANVAR. A. MDCCLXXXII.

IN AVDITORIO ICTORVM

CELEBRANDA INDICIT

IN EST
COROLLARIVM IVRIS CRIMINALIS
QVINTVM.

